

GJENDJA FINANCIARE DHE HUAMARRJA E FAMILJEVE NË SHQIPËRI

Gjashtëmuji i dytë 2023

**BANKA E SHQIPËRISË
DEPARTAMENTI I STABILITETIT FINANCIAR**

Mars 2024

PERMBAJTJA

1 -Karakteristikat demografike dhe financiare të familjeve të intervistuar.....	4
2- Huamarrja e familjeve	6
3- Ngarkesa në borxh e familjeve	11
4- Pasuria e familjeve	13

Përmbledhje e gjetjeve kryesore të Vrojtimit mbi Gjendjen Financiare dhe

Huamarrjen e Familjeve

Nga rezultatet e vrojtimit vihet re se totali i të punësuarve në kampionin e vrojtuar ka shënuar rënie gjatë periudhës, e ardhur kryesisht nga sektori privat. Pësha e familjeve huamarrëse ndaj totalit dhe teprica e huasë së deklaruar kanë rezultuar në rënie në terma vjetorë. Pjesa më e madhe e huamarrjes ka për qëllim zhvillimin e një biznesi, blerjen/riparimin e një prone dhe shkollimin. Familjet parashikojnë përmirësim të aftësisë së tyre paguese në gjashtë muajt e ardhshëm, ndërsa kërkesa për huamarrje pritet të moderohet më tej ndikuar nga rritja e normave të interesit.

GJENDJA FINANCIARE

Numri total i të punësuarve ka shënuar rënie krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe me një vit më parë. Në terma vjetorë, rënia ka ardhur kryesisht nga sektori privat, ndërkohë që punësimi në sektorin shtetëror ka rezultuar në rritje. Niveli i përgjithshëm i të ardhurave dhe shpenzimeve ka shënuar rritje si në terma gjashtëmujorë ashtu edhe në ata vjetorë. Kjo tendencë ka qenë më e theksuar në kahun e të ardhurave.

HUAMARRJA

Rreth 24% e familjeve të përgjigjura (ose 250 familje), deklarojnë se kanë hua për të paguar në momentin e intervistimit, pavarësisht llojit, burimit apo vlerës së kësaj huaje. Kjo peshë ka rezultuar pothuaj e pandryshuar krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe në rënie me 2 pikë përqindje krahasuar me një vit më parë. Totali i tepricës së raportuar të huasë ka shënuar rritje krahasuar me vrojtimin e kaluar, por rënie krahasuar me një vit më parë. Rreth 68% e tepricës është siguruar nga 'burime formale' ('bankat' dhe 'IFJB) dhe 32% nga 'burime joformale' ('persona fizikë' dhe 'hua në formë malli') dhe kjo strukturë ka vijuar të zhvendoset në favor të huamarrjes nga burime formale. Sipas qëllimit të përdorimit, 24% e tepricës është përdorur për zhvillim biznesi, 18% për blerje/riparim prone dhe 14% për konsum. Një rritje të ndjeshme ka pasur huamarrja "për studime", duke arritur në 37% të tepricës.

NGARKESA NË BORXH DHE PRITJET

Rreth 70% e familjeve huamarrëse të përgjigjura deklarojnë që kësti i huasë nuk ka ndryshuar gjatë periudhës, ndërsa balanca neto e pjesës tjetër të përgjigjeve tregon për rritje të tij, ndikuar nga rritja e normave të interesit në vend. Për gjashtëmujorin e parë të vitit 2024, rreth 68% e familjeve nuk presin ndryshim të aftësisë së tyre paguese, ndërsa balanca neto e pjesës tjetër të përgjigjeve sugjeron përmirësim gradual të pritjeve pesimiste që karakterizuan dy gjashtëmujorët e kaluar. Indeksi i marrjes/rimarrjes së një huaje në 6 muajt e ardhshëm, ka mbetur në nivele të ngjashme me periudhën e kaluar, por në rënie krahasuar me një vit më parë, duke sinjalizuar moderim të mëtejshëm të kërkesës së individëve për financim.

PASURIA E FAMILJEVE

Rreth 93% e familjeve (total i kampionit të intervistuar) 'zotërojnë 1-2 prona të patundshme', kryesisht shtëpi banimi. Kjo peshë është rritur me 1 pikë përqindje respektivisht krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe krahasuar me një vit më parë; 2% deklarojnë se 'zotërojnë më shumë se 2 prona të patundshme', (shtëpi dhe tokë/dyqan etj.) dhe 5% kanë deklaruar se 'nuk zotërojnë asnjë pronë'. Në grupin e familjeve që deklarojnë pasuri financiare, rezulton se depozitat dhe/ose llogaritë bankare vijnë të mbeten lloji kryesor i investimit financiar, si në rastin e totalit të familjeve (69% e rasteve të raportuara) dhe në rastin e familjeve huamarrëse (86% e rasteve të raportuara). Të dyja këto pësha kanë shënuar rritje në terma gjashtëmujorë dhe vjetorë.

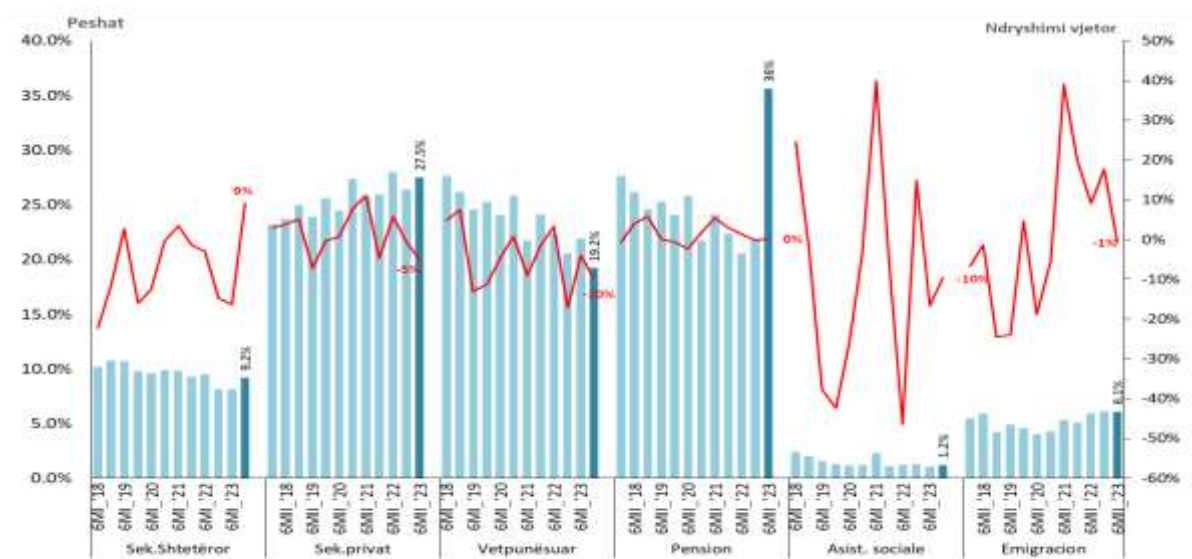
1 -Karakteristikat demografike dhe financiare të familjeve të intervistuar

Karakteristikat e kampionit. Vrojtimi i radhës është kryer mbi kampionin rastësor prej 1200 familjesh, ku rreth 88% e tyre (1052 familje) kanë marrë pjesë në procesin e intervistimit duke iu përgjigjur plotësisht ose pjesërisht pyetjeve të pyetësorit. Pësha e të përgjigurve ndaj totalit të kampionit ka mbetur e pandryshuar krahasuar me vërtetimin e kaluar dhe ka rënë me 1 pp krahasuar me një vit më parë. Në totalin e familjeve të përgjigjura, rezultojnë se rreth 51% e tyre banojnë në zonat urbane dhe 49% në zonat rurale të vendit.

Analiza në vijim i referohet vetëm familjeve që kanë dhënë përgjigje për secilën pyetje dhe të gjitha llogaritjet janë bërë mbi bazën e totalit të të përgjigurve.

1.1-Punësimi dhe burime të tjera të ardhurash. Numri total i anëtarëve të familjeve që sigurojnë të ardhura nga punësimi/vetëpunësimi në sektor shtetëror, privat dhe/ose burime të tjera¹, ka shënuar rënie krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar (me 3%) dhe krahasuar me një vit më parë (me 4%), më e theksuar në rastin e të vetëpunësuarve, të atyre që përfitojnë asistencë sociale dhe atyre që deklarojnë "burime të tjera". Nga ana tjetër, numri i familjeve që sigurojnë të ardhura nga emigracioni ka shënuar rënie si në terma gjashtëmujorë (me 2.7%) dhe në terma vjetorë (me 0.7%).

Grafik 1.1 Shpërndarja e personave që sigurojnë të ardhura sipas llojit të burimit (në % ndaj totalit të personave që sigurojnë të ardhura)

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Shënim: Zëri 'Tjetër' përmbledh kryesisht rastet e personave që marrin asistencë invaliditeti, ndihmë nga të afërm dhe ata që bëjnë punë të rastit.

Duke e fokusuar analizën vetëm në pjesën e të punësuarve² të kampionit të vërtetuar (Tabelë 1.1), numri total i tyre ka shënuar rënie me 3.7% në terma gjashtëmujorë dhe me 4.8% në terma vjetorë. Në terma vjetorë, rënia ka ardhur nga punësimi në sektorin privat si dhe nga sektori i të vetëpunësuarve (respektivisht me 5% dhe 10%).

¹ Në pyetësor, përveç punësimit në sektorët shtetëror dhe privat, si burime të ardhurash listohen dhe: 'pensioni', 'asistencë sociale për papunësi', 'emigracioni' dhe zëri 'tjetër', ku përfshihet çdo lloj burimi tjetër që nuk është marrë parasysh në alternativat e dhëna.

² Këtu janë përfshirë vetëm të punësuarit në sektorët shtetëror, privat (bujqësor dhe jobujqësor) dhe të vetëpunësuar (në sektor bujqësor dhe jobujqësor).

Tabelë 1.1 Numri i të punësuarve sipas sektorëve

		Shtetëror	Privat	Vetëpunësuar	Total të punësuar	Ndr. 6-mujor	Ndr. vjetor
V20	6MI_2020	233 (16%)	621 (43%)	585 (41%)	1439	1.7%	-4.2%
V21	6MII_2020	234 (16%)	578 (41%)	611 (43%)	1423	-1.1%	0.6%
V22	6MI_2021	241 (17%)	670 (46%)	532 (37%)	1443	1.4%	0.3%
V23	6MII_2021	231 (16%)	642 (44%)	602 (41%)	1475	2.2%	3.7%
V24	6MI_2022	234 (16%)	639 (45%)	550 (39%)	1423	-3.5%	-1.4%
V25	6MII_2022	197 (14%)	679 (49%)	499 (36%)	1375	-3.4%	-6.8%
V26	6MI_2023	196 (14%)	635 (47%)	528 (39%)	1359	-1.2%	-4.5%
V27	6MII_2023	215 (16%)	644 (49%)	450 (34%)	1309	-3.7%	-4.8%

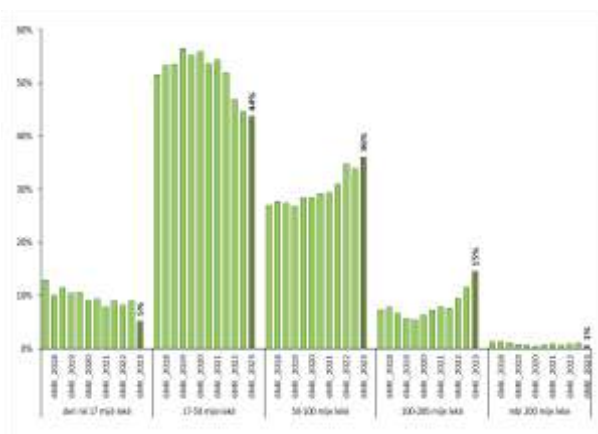
Burimi: Departamenti i Stabilitetit Financiar.

Shënim: Shifrat në kllapa janë peshat e secilit zë në raport me totalin e të punësuarve.

Numri i familjeve që kanë deklaruar dhe **burime të tjera të qëndrueshme të ardhurash**³ (si qira, interesa bankare etj.) ka rezultuar 12% (ose gjithsej 124 familje), duke shënuar një rënie të lehtë me rreth 1 pp gjatë periudhës dhe rënie me 21 pp krahasuar me një vit më parë. Në këtë grup familjesh, rreth 54% e tyre deklarojnë si burim alternativ të ardhurash *'interesat nga kursimet (depozita, bono thesari etj.)'*, ndërsa rreth 16% deklarojnë të ardhura nga *'qiradhënia e pronave'*, dhe të dy këta zëra kanë shënuar rënie krahasuar me vrotimin e kaluar. Një peshë të konsiderueshme (rreth 19%) ka vijuar të shënojë zëri "tjetër", ku familjet përmendin si burim të ardhurash kryesisht ndihmën nga familjarë ose të afërm.

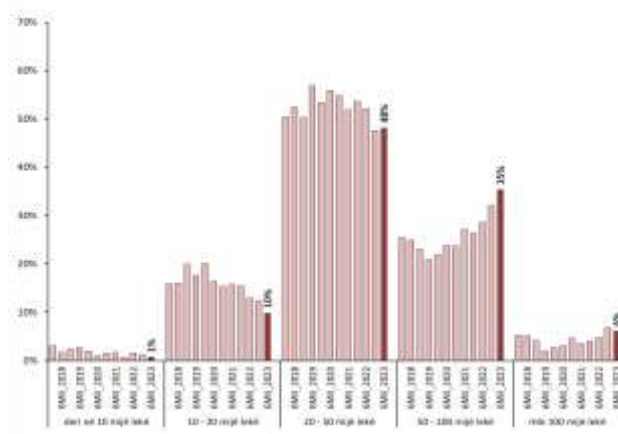
1.2-Të ardhurat dhe shpenzimet e familjeve. Gjatë 6-mujorit në analizë, pjesa më e madhe e familjeve (rreth 44%) vijojnë të deklarojnë të ardhura mujore në nivelin "17-50 mijë lekë", por kjo peshë ka rënë me 1 pp krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe me 3 pp krahasuar me një vit më parë (Grafik 1.2). Nga ana tjetër, struktura e shpërndarjes së familjeve sipas nivelit të të ardhurave mujore, ka vijuar të zhvendoset drejt niveleve më të larta si "50-100 mijë" (36% të familjeve) dhe "100-200 mijë" (15% e familjeve).

Grafik 1.2 Shpërndarja e familjeve sipas nivelit mujor të të ardhurave

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 1.3 Shpërndarja e familjeve sipas nivelit mujor të shpenzimeve

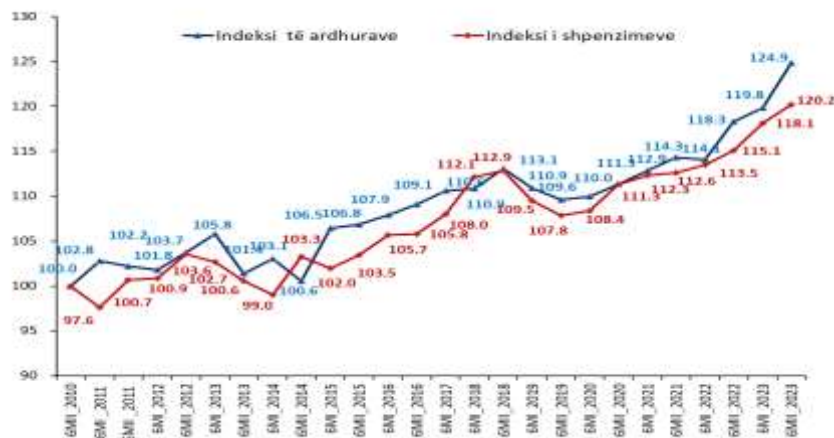
Në shpërndarjen e familjeve sipas nivelit të *shpenzimeve të domosdoshme të jetesës*, gjatë periudhës vihet re se struktura ka vijuar të zhvendoset drejt dy niveleve më të larta të shpenzimeve mujore ("50 mijë-10 mijë lekë"

³ Në këtë pyetje, alternativat e listuara si burime të qëndrueshme të ardhurash janë: (1) qira, (2) interesa nga kursimet (depozita, bono thesari etj.), (3) interesa nga para të dhëna hua të tretëve, (4) tjetër (përcakto).

dhe "mbi 100 lekë në muaj"), duke reflektuar në këtë mënyrë rritjen e kostos së jetesës së familjeve për shkak të rritjes së çmimeve në vend (Grafik 1.3).

Në bazë të përgjigjeve të mësipërme, rezulton se **Indeksi i të ardhurave**⁴ dhe **Indeksi i shpenzimeve**⁵ kanë **shënuar rritje gjatë periudhës**, por rritja e indeksit të të ardhurave ka rezultuar më e shpejtë se rritja e indeksit të shpenzimeve.

Grafik 1.4 Indekset e të ardhurave dhe shpenzimeve të familjeve (2010=100)

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Euroizimi i të ardhurave të familjeve shqiptare vijon të mbetet i ulët, ndonëse me prirje rritëse. Kështu rreth 21.5% e familjeve (226 familje nga 1052 familje të përgjigjura) deklarojnë se kanë të ardhura në valutë (kryesisht në euro) në raporte të ndryshme ndaj totalit të të ardhurave mujore⁶. Kjo peshë ka mbetur e pandryshuar krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe është rritur me 1 pp krahasuar me një vit më parë.

2- Huamarrja e familjeve

Në këtë vrojtim, numri i familjeve që deklarojnë se kanë *një ose më shumë hua për të paguar* në momentin e intervistimit, pavarësisht llojit, burimit apo vlerës së kësaj huaje, ka rezultuar në *250 familje ose rreth 24% e të përgjigjurve*. Kjo peshë ka rezultuar pothuaj e pandryshuar krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe në rënie me 2 pp krahasuar me një vit më parë, duke vijuar të mbetet nën mesataren historike të vrojtimit prej rreth 27%. *Analiza në vijim i referohet vetëm grupit të familjeve huamarrëse*⁷.

⁴ 'Indeksi i të ardhurave' është ndërtuar si shumë e peshuar e frekuencave në % të përgjigjeve me koeficientët e përcaktuar për çdo interval si në vijim: 'deri në 17 mijë lekë' me 0.2; '17-50 mijë lekë' me 0.4; '50-100 mijë lekë' me 0.6; '100-200 mijë lekë' me 0.8; dhe 'mbi 200 mijë lekë' me 1'. Vlerat e marra për çdo vit janë kthyer në indeks me bazë vitin 2010 = 100. Rritja e vlerës së indeksit nënkupton rritje të nivelit të të ardhurave mujore.

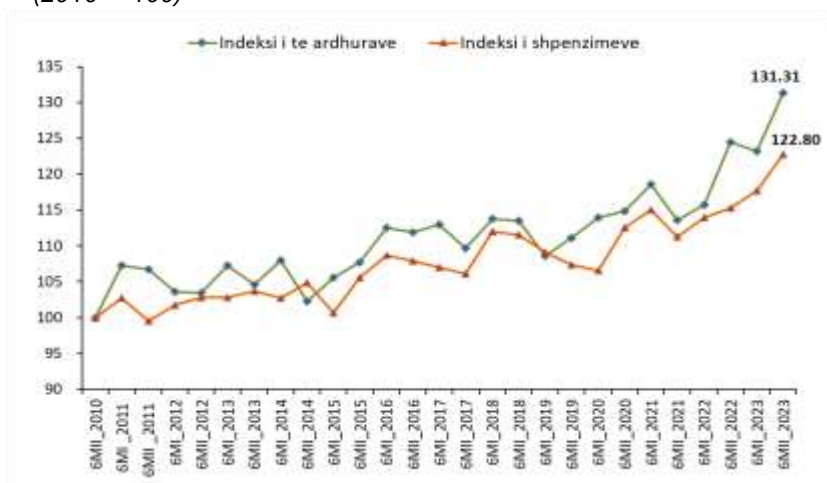
⁵ 'Indeksi i shpenzimeve' është ndërtuar si shumë e peshuar e frekuencave në % të përgjigjeve me koeficientët e përcaktuar për çdo interval si në vijim: 'deri në 10 mijë lekë' me 0.2; '10-20 mijë lekë' me 0.4; '20-50 mijë lekë' me 0.6; '50-100 mijë lekë' me 0.8 dhe 'mbi 100 mijë lekë' me 1. Vlerat e marra për çdo vit janë kthyer në indeks me bazë vitin 2010 =100. Rritja e vlerës së indeksit nënkupton rritje të nivelit të shpenzimeve të domosdoshme mujore.

⁶ Alternativat lidhur me nivelin e të ardhurave në monedha të huaj janë: (1)'nuk kam fare', (2) 'deri në 10%', (3)'10-50%' dhe (4)'mbi 50%'.

⁷ Shënim metodologjik: meqë një familje mund të ketë më shumë se një hua në periudhën referuese me karakteristika të ndryshme (burimi, qëllimi etj.), për të mos humbur informacionin, në këtë rubrikë, llogaritjet janë bërë mbi 'totalin e rasteve të huamarrjes' të deklaruar, përveçse kur specifikohet '...mbi totalin e huamarrësve (në këtë vrojtim = 256 familje). Me 'raste huamarrje' nënkuptojmë totalin e huave të marra nga e njëjta familje dhe me të njëjtën karakteristikë, p.sh.: një familje

2.1-Niveli i të ardhurave dhe shpenzimeve të familjeve huamarrëse. Gjatë gjashtëmujorit të vrojtuar, struktura e shpërndarjes së familjeve huamarrëse sipas të ardhurave/shpenzimeve është zhvendosur drejt niveleve më të larta krahasuar me periudhën e kaluar, duke sjellë rritje të indeksit të të ardhurave dhe indeksit të shpenzimeve (Grafik 2.1). Sikurse në rastin e totalit të familjeve, edhe në grupin e familjeve huamarrëse, rritja ka qenë më e theksuar në kahun e të ardhurave.

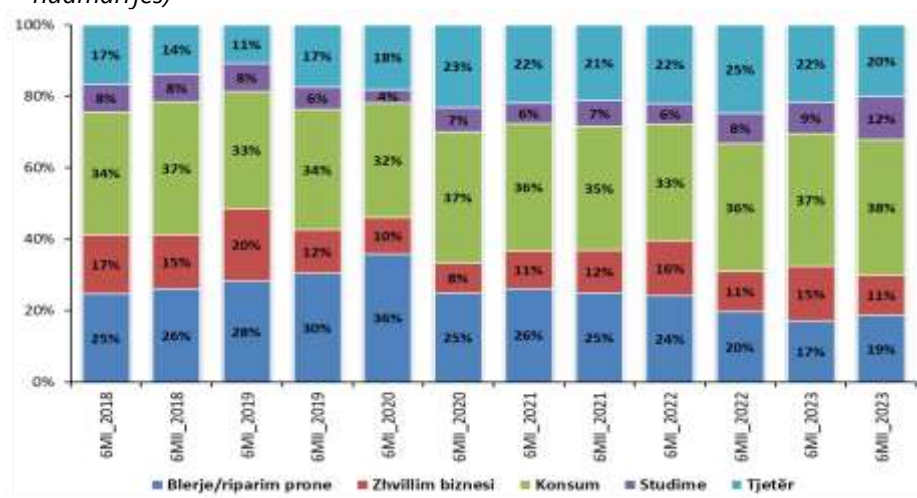
Grafik 2.1 Indeksi i të ardhurave dhe shpenzimeve të familjes huamarrëse (2010 = 100)

Burimi: Banka e Shqipërisë.

2.2-Qëllimi i huamarrjes. Qëllimi kryesor i huamarrjes mbetet: ‘për konsum’ në 38% të rasteve të huamarrjes, ‘për blerjen/riparimin e një prone’ në 19% të rasteve dhe për ‘zhvillim biznesi’ në 11% të rasteve. Pesha e rasteve të huamarrjes ‘për blerje/riparim prone’, ka shënuar rritje me 1 pp në terma gjashtëmujorë, dhe rënie po me 1 pp në terma vjetorë, ndërsa pesha e rasteve për ‘zhvillim biznesi’ ka rezultuar në rënie me 4 pp gjatë periudhës dhe ka mbetur e pandryshuar krahasuar me një vit më parë. Nga ana tjetër, pesha e rasteve të huamarrjes për “konsum” ka rezultuar në rritje krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar (me 1 pp) dhe krahasuar me një vit më parë (me 2 pp).

Grafik 2.2 Huamarrja sipas QËLLIMIT të përdorimit të huasë (në % ndaj totalit të rasteve të huamarrjes)

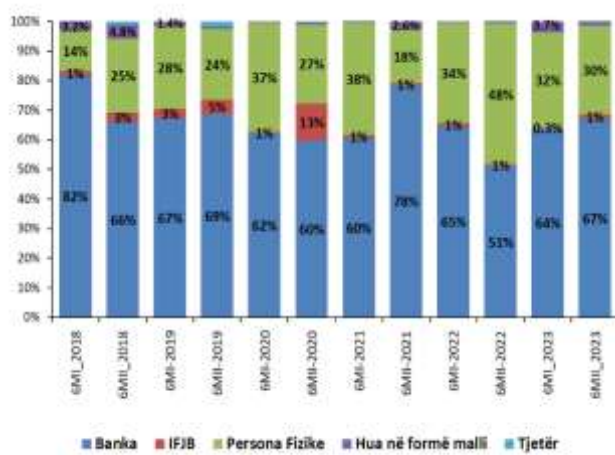
Burimi: Banka e Shqipërisë.

që deklaron 2 hua të marra nga banka përbën ‘1 rast huamarrje nga banka’ dhe një familje që ka një hua nga banka dhe një nga një person fizik, përbën ‘1 rast huamarrje nga banka’ dhe ‘1 rast huamarrje nga persona fizik’.

2.3-Teprica e huasë.

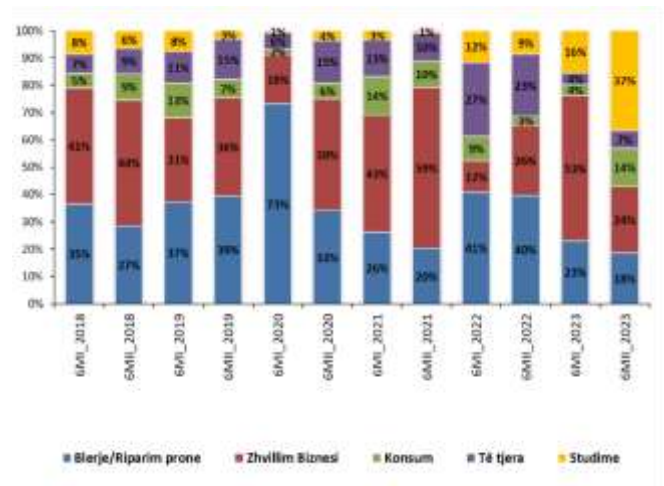
Nga analiza e tepricës së deklaruar sipas burimeve dhe qëllimeve të përdorimit, rezulton se për gjashtëmujorin në analizë, rreth 68% e tepricës vjen nga burime formale, (në masën më të madhe nga bankat) dhe rreth 32% nga burime joformale (30% në formën e huamarrjes nga 'persona fizikë' dhe 1% si "hua në formë malli të papaguar").

Grafik 2.3 Përbërja e tepricës sipas BURIMIT të huasë (në % ndaj totalit të tepricës së deklaruar)

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 2.4 Përbërja e tepricës sipas QËLLIMIT të huasë (në % ndaj totalit të tepricës së deklaruar)

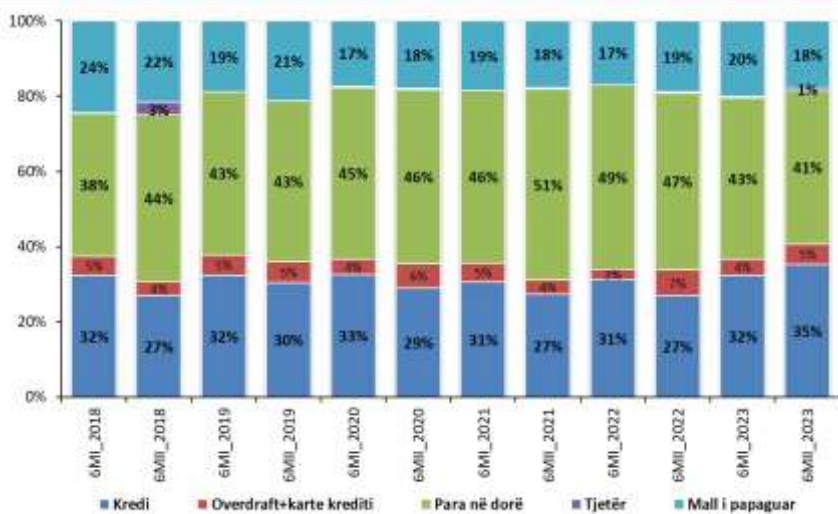
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Shënim. Zëri "Të tjera" përfshin kryesisht huamarrje për të përballuar shpenzime mjekësore.

Krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar, kjo strukturë ka vijuar të zhvendoset në favor të burimeve formale (me 4 pp në terma 6-mujorë dhe me 17 pp në terma vjetorë) si rezultat i rritjes më të madhe të vlerës së huamarrjes nga bankat dhe institucionet jobankare, kundrejt rritjes së huamarrjes nga personat fizikë dhe huamarrjes në formën e mallit të papaguar. Duke e analizuar tepricën e huamarrjes sipas qëllimit të përdorimit, rezulton se rreth 24% e saj është përdorur për 'zhvillim biznesi' dhe 18% për 'blerjen/riparimin e një prone'. Të dyja këto pesha kanë shënuar rënie si në terma 6-mujorë ashtu edhe në terma vjetorë (respektivisht me 6 pp dhe 21 pp krahasuar me 6-mujorin e kaluar, dhe me 29 pp dhe 1pp krahasuar me një vit më parë). Nga ana tjetër, 14% e tepricës është deklaruar 'për konsum', 37% 'për studime' dhe 6% për qëllime të tjera, ku përgjithësisht dominon huamarrja për mbulimin e 'shpenzimeve shëndetësore'. Peshat e huamarrjes për "konsum" dhe veçanërisht ajo për "studime" kanë shënuar rritje si në terma 6-mujorë dhe në terma vjetorë, ku kjo e fundit duket se ka zënë një vend të rëndësishëm në huamarrjen e familjeve në dy vitet e fundit.

2.4-Format e huamarrjes. Në rreth 41% të rasteve të raportuara, huamarrja e familjeve rezulton në formën e 'kredisë nga institucione financiare', ku 35% e rasteve janë në trajtë 'kredie bankare' (ritje me 3 pp krahasuar me 6MI 2023 dhe ritje me 4 pp krahasuar me një vit më parë) dhe 5% janë në trajtë 'kartash krediti dhe overdraft' (ritje me 1 pp krahasuar me 6MI 2023 dhe rënie me 1 pp referuar një viti më parë). Në rreth 41% të rasteve, huamarrja deklarohet në formën e 'parasë në dorë' dhe në 18% të rasteve në formë 'malli të papaguar'. Në rastin e parë, peshat kanë rezultuar në rënie si në terma gjashtëmujorë ashtu edhe në terma vjetorë, ndërsa në rastin e dytë ato kanë mbetur të pandryshuara.

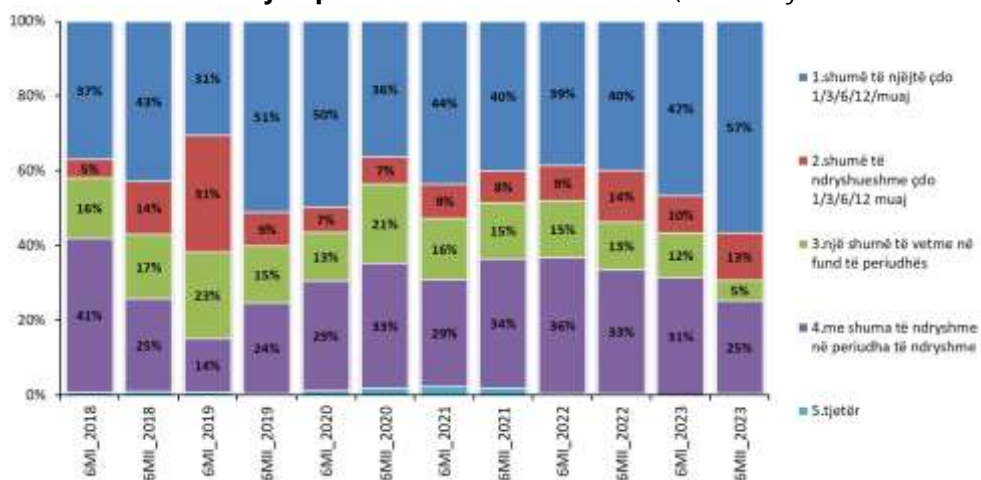
Grafik 2.5 - Huamarrja sipas FORMËS së huasë (në % ndaj totalit të rasteve të huamarrjes)

Burimi: Banka e Shqipërisë.

2.5-Pagesa e huasë. Dy format kryesore të pagesës së huasë vijojnë të mbeten pagesat ‘me shumë të njëjtë çdo 1/3/6/12 muaj’ (57% e rasteve të huamarrjes), ‘me shumë të ndryshueshme në periudha të ndryshme’ (25% e rasteve të huamarrjes) dhe me ‘shuma të ndryshueshme çdo 1/3/6/12 muaj’ (13% e rasteve të huamarrjes) (Grafik 2.6). Gjatë gjashtëmujorit në analizë, vihet re një rritje (respektivisht me 10 pp dhe 3 pp) e peshës së huamarrjes që paguhet rregullisht me shuma të njëjta (ose të ndryshueshme) çdo muaj, tipike e kredimarrjes bankare afatgjatë (si p.sh. kredimarrja për blerje shtëpie ose zhvillim biznesi). Nga ana tjetër, peshat e rasteve të huamarrjes që shlyhet me ‘një shumë në fund të periudhës’ dhe me ‘shuma të ndryshme në periudha të ndryshme’, karakteristikë e huave joformale apo huave bankare afatshkurtra (si overdraft, kartë krediti etj.), kanë rezultuar në rënie (respektivisht me 6 pp dhe 7 pp) në terma gjashtëmujorë dhe në rënie (respektivisht me 7 pp dhe 8 pp) në terma vjetorë.

Grafik 2.6 - Huamarrja sipas MËNYRAVE TË PAGESËS (në % ndaj totalit të rasteve të huamarrjes)

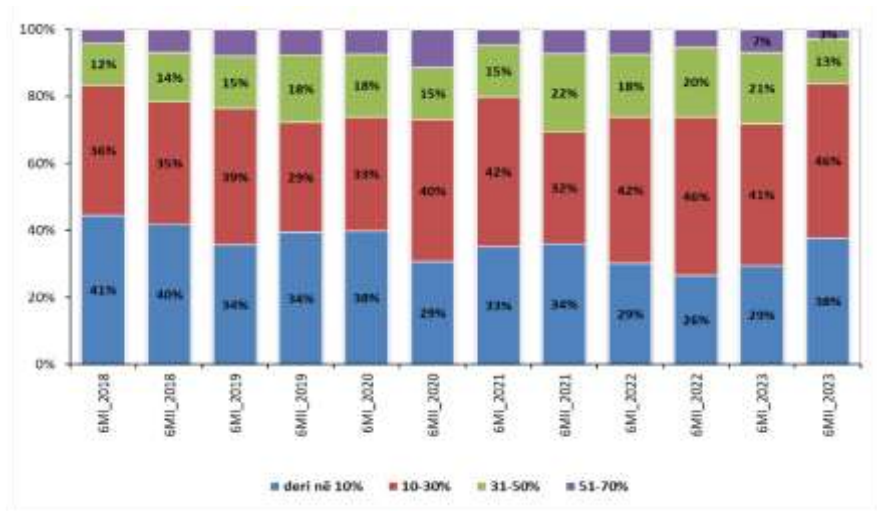

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Përsa i përket ngarkesës së huasë ndaj të ardhurave të familjeve huamarrëse, rezulton se rreth 83% e tyre deklarojnë se kjo pagesë zë më pak se 30% të të ardhurave mujore (‘deri në 10% të të ardhurave’ për 38% të familjeve huamarrëse, ‘10-30% të të ardhurave’ për 46% të familjeve huamarrëse) dhe kjo peshë është rritur me 9 pp në terma gjashtëmujorë dhe me 10 pp në terma vjetorë. Nga ana tjetër, rreth 17% e familjeve deklarojnë

se kjo pagesë tejkalon 30% të të ardhurave ('31-50% të të ardhurave' për 13% të familjeve, '51-70' për 3% të familjeve dhe 'mbi 70%' për 1% të familjeve) (Grafik 2.7).

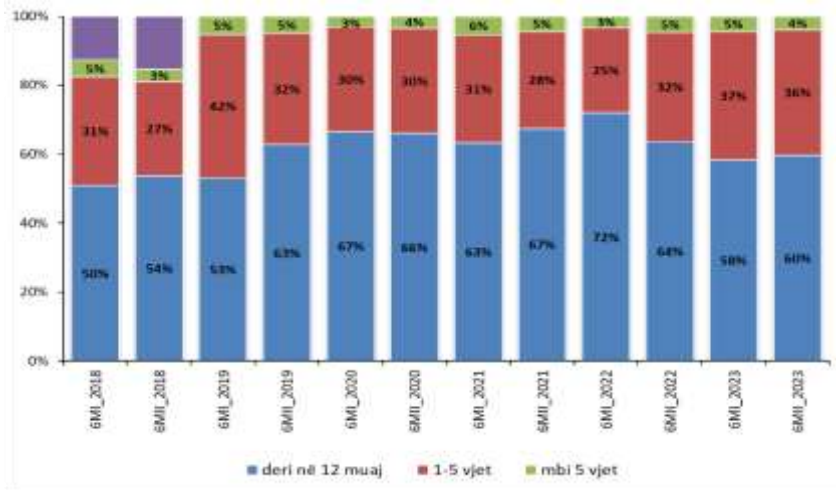
Grafik 2.7 - Huamarrja sipas raportit 'kësti huasë/të ardhurat totale mujore'(në % ndaj totalit të rasteve të huamarrjes)

Burimi: Banka e Shqipërisë.

2.7-Afati i mbetur deri në maturim. Në 60% të rasteve të huamarrjes deklarohet se huaja maturohet 'brenda një viti' dhe kjo peshë është rritur me 1 pp krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar, por ka rënë me 4 pp krahasuar me një vit më parë; në 36% të rasteve, afati i mbetur është '1-5 vjet' (në rënie me 1 pp në terma gjashtëmujorë dhe në rritje me 5 pp në terma vjetorë), dhe në 4% të rasteve ka rezultuar 'mbi 5 vjet' (në rënie respektivisht me 1 pp krahasuar me vrojtimin e kaluar dhe me një vit më parë).

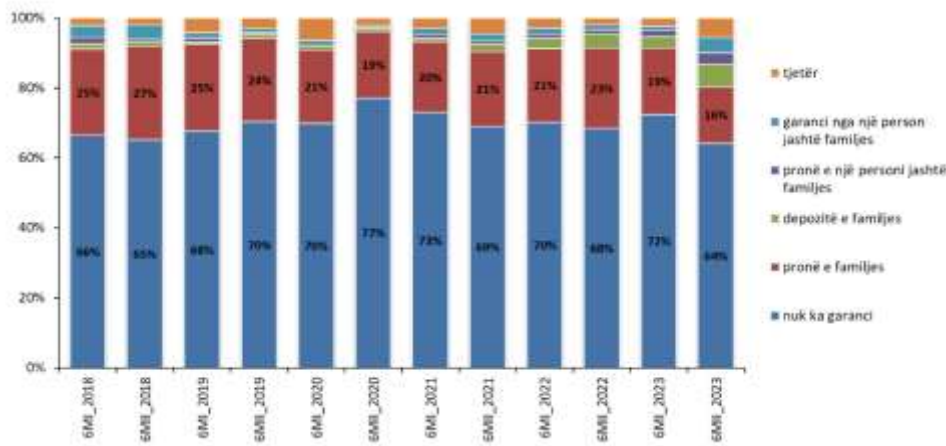
Grafik 2.8- Huamarrja sipas MATURIMIT TË MBETUR të huasë (në % ndaj totalit të rasteve të huamarrjes)

Burimi: Banka e Shqipërisë.

2.8-Garantimi i huamarrjes. Në 64% të rasteve të huamarrjes rezulton se huaja është 'e pagarrantuar' dhe kjo peshë ka rënë me 8 pp krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe me 4 pp krahasuar me një vit më parë. Gjithashtu, pesha e rasteve të huamarrjes së garantuar 'me një pronë të familjes' ka rezultuar në rënie, si krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe krahasuar me një vit më parë (respektivisht me 3 pp dhe 7 pp), ndërkohë që janë rritur peshat e formave të tjera të garancisë (si depozitat, garanci nga persona jashtë familjes etj.).

Grafik 2.9 Huamarrja sipas FORMAVE TË GARANTIMIT të huasë (në % ndaj totalit të rasteve të huamarrjes)

Burimi: Banka e Shqipërisë.

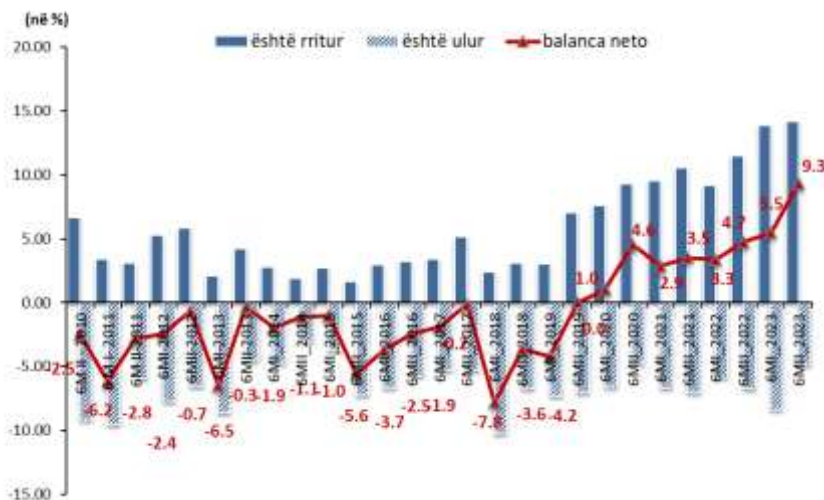
Shënim: Zëri "tjetër" përmbledh rastet e huamarrjes së garantuar me forma të tjera, ku më shpesh përmendet garantimi i huasë përmes pagës, garantimi me një mall (si makina) etj.

3- Ngarkesa në borxh e familjeve

Në këtë seksion pyetjesh, familjeve huamarrëse u kërkohet të japin informacion vetëm për *huasë më të madhe* ekzistuese dhe që rëndon më shumë mbi ekonominë e familjes. Si rrjedhojë, peshat e përgjigjeve janë llogaritur mbi totalin e familjeve huamarrëse të përgjigjura për secilën pyetje.

3.1-Ndryshimi i këstit. Rreth 70% e familjeve huamarrëse të përgjigjura kanë deklaruar se kësti i huasë (ose huasë më të madhe në rast se kanë më shumë se një) ka mbetur i pandryshuar gjatë gjashtëmujorit referues, ndërkohë që kjo peshë është rritur me 5 pp në terma gjashtëmujorë dhe ka rënë me 1 pp në terma vjetorë. Nga ana tjetër, numri i familjeve që kanë deklaruar 'rritje të këstit' ka tejkaluar numrin e atyre që kanë deklaruar 'rënie të tij'. Kjo ka rezultuar në një *balancë neto* të përgjigjeve prej +9.3 pp, në rritje si krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar ashtu dhe me një vit më parë, gjë që është e pritshme në kushtet e rritjes së normave të interesit në vend.

Grafik 3.1 Ndryshimi i këstit mujor të huasë në 6 muajt e kaluar

Burimi: Banka e Shqipërisë.

3.2-Aftësia paguese në 6 muajt e kaluar dhe pritshmëritë për 6 muajt e ardhshëm. Rreth 55% e familjeve huamarrëse kanë deklaruar se aftësia e tyre paguese ‘*nuk ka ndryshuar*’ gjatë periudhës së vrojtuar, por kjo peshë është rritur me 10 pp krahasuar me gjashtëmujorin paraardhës dhe me 8 pp krahasuar me një vit më parë. Pjesa tjetër e të përgjigjurve, vlerësojnë se në agregat ka *përkeqësim të aftësisë së tyre paguese* (ku 31% kanë deklaruar ‘përkeqësim’ dhe 14% kanë deklaruar ‘përmirësim’), duke rezultuar në një balancë neto prej -0.2 pp. Gjithsesi, kjo balancë sugjeron një përmirësim të ndjeshëm krahasuar me rezultatin në periudhat paraardhëse (Grafik 3.2).

Grafik 3.2 Aftësia paguese në 6 muajt e kaluar

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 3.3 Pritshmëritë për aftësinë paguese në 6 muajt e ardhshëm

Ky perceptim është reflektuar edhe në përmirësimin e pritjeve të familjeve lidhur me aftësinë e tyre paguese në gjysmën e parë të vitit 2024. Kështu, rreth 68% e familjeve huamarrëse *nuk presin ndryshim të aftësisë së tyre paguese gjatë gjashtëmujorit të parë 2024*. Ndërkohë që balanca neto e përgjigjeve të pjesës tjetër ka rezultuar -6.5 pp (nga -7.8 pp në 6M II 2023 dhe -21.5 pp në të njëjtën periudhë të vitit të kaluar), duke sugjeruar për një përmirësim gradual të pritjeve pesimiste që karakterizuan dy gjashtëmujorët e kaluar (Grafik 3.3).

3.3-Pritshmëritë mbi marrjen e një huaje të re në 6 muajt e ardhshëm⁸. Rreth 57% e të përgjigjurve kanë deklaruar se ‘*nuk presin të marrin hua të re në 6 muajt e ardhshëm*’, ndërsa rreth 43% e tyre (ose 452 familje), deklarojnë se e konsiderojnë mundësinë (në shkallë të ndryshme sigurie⁹) për të marrë/rimarrë një hua të re. Ndër këta, vetëm 8% shprehen “të sigurt” për marrjen e huasë, krahasuar me 10% një gjashtëmujor më parë. Duke analizuar vetëm grupin e familjeve që *planifikojnë të marrin një hua të re (452 familje)*, rezulton se rreth 58% e tyre janë ‘*huamarrës të rinj*’ (pra që nuk kanë hua të papaguar në momentin e intervistimit). Kjo peshë nuk ka ndryshuar krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar, por është rritur me 2pp krahasuar me një vit më parë. Si rezultat i shpërndarjeve të mësipërme, *indeksi i mundësisë për të rimarrë një hua të re*¹⁰ ka rezultuar 0.175, duke mbetur në nivele të ngjashme me periudhën e kaluar, por në rënie krahasuar me një vit më parë. Kjo mund të sinjalizojë ndryshje të mëtejshme të kërkesës së individëve për kredi edhe për gjysmën e parë të këtij viti, ndikuar nga niveli i rritur i normave të interesit të huasë në vend, si rezultat i shtrëngimit të politikës monetare.

⁸ Pyetja i drejtohet të gjithë kampionit prej 1200 familjesh dhe asaj i janë përgjigjur 1052 familje ose rreth 88% e totalit të kampionit.

⁹ Alternativat e dhëna janë: ‘ka pak mundësi’, ‘ka shumë mundësi’ dhe ‘është e sigurt’.

¹⁰ Indeksi është llogaritur si mesatare e peshuar e % së përgjigjeve për secilën alternativë me koeficientët përkatës. Për përcaktimin e koeficientëve, intervali 0-1 është ndarë në 4 nën-intervale me gjatësi të barabartë 0.33. Koeficientët për secilën alternativë rezultojnë: 0 (‘nuk ka asnjë mundësi’), 0.33 (‘ka pak mundësi’), 0.66 (‘ka shumë mundësi’) dhe 1 (‘është e sigurt’). Indeksi i përfituar merr vlera nga 0 në 1, ku sa më afër 0 të rezultojë vlera e indeksit, aq më e vogël është mundësia për të marrë hua të re dhe sa më afër 1-shit, aq më e lartë mundësia për të marrë hua të re në 6 muajt e ardhshëm.

Grafik 3.4 Familjet që planifikojnë të marrin hua në 6 muajt e ardhshëm dhe Indeksi i planifikimit

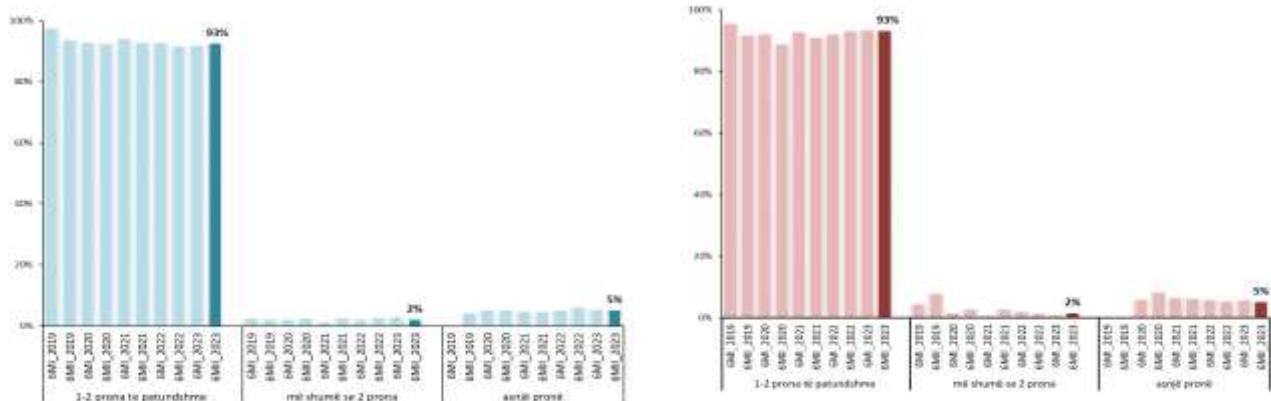

Burimi: Banka e Shqipërisë.

4- Pasuria e familjeve

Kjo rubrikë përmban vetëm 2 pyetje mbi pronat e patundshme dhe pasurinë financiare të familjeve të intervistuar dhe i drejtohet të gjithë kampionit të familjeve. Rezultatet për 6-mujorin e dytë të vitit 2023, paraqiten si më poshtë:

4.1-Pasuritë e patundshme të familjeve. Për këtë seksion pyetjesh kanë dhënë përgjigje 997 familje, nga të cilat 95% kanë deklaruar se zotërojnë të paktën një pronë të patundshme dhe kjo peshë ka mbetur e pandryshuar krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe është rritur 1 pp krahasuar me një vit më parë. Familjet e përgjigjura deklarojnë se zotërojnë në total 1470 prona të patundshme të llojeve të ndryshme ku: 93% e tyre (974 familje) zotërojnë '1-2 prona të patundshme' kryesisht të llojit 'shtëpi banimi' ose kombinim i një shtëpie banimi dhe një prone tjetër si 'tokë', 'dyqan', 'godinë' etj. Kjo peshë është rritur me 1 pp krahasuar gjashtëmujorin e kaluar dhe krahasuar me një vit më parë (Grafik 4.1). Nga ana tjetër, 2% deklarojnë se zotërojnë 'më shumë se 2 prona të patundshme' (shtëpi dhe tokë/dyqan etj.), ndërsa 5% kanë deklaruar se 'nuk zotërojnë asnjë pronë'.

Burimi: Banka e Shqipërisë.

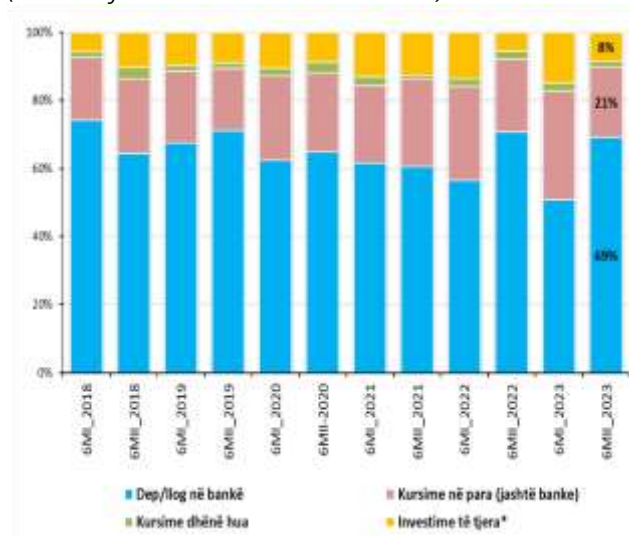
Duke e fokusuar analizën vetëm në grupin e **familjeve huamarrëse** (250 familje), rezultojnë se këto familje deklarojnë gjithsej 340 prona të patundshme, ku 71% e tyre janë 'shtëpi', 26% janë 'toka' dhe pjesa tjetër janë 'dyqane' dhe 'godina' dhe lloje të tjera pronash.

Në shpërndarjen e familjeve huamarrëse sipas numrit të pronave që zotërojnë, rezultojnë se: rreth 93% e tyre (233 familje) zotërojnë '1-2 prona të patundshme' në momentin e intervistimit, dhe kjo peshë ka mbetur e pandryshuar si në terma gjashtëmujorë ashtu edhe në terma vjetorë. Në shumicën e rasteve, këto prona janë një shtëpi banimi ose kombinimi i një shtëpie dhe një sipërfaqe toke. Vetëm 2% e familjeve huamarrëse (4 familje) deklarojnë se zotërojnë 'më shumë se dy prona', ndërkohë që rreth 5% e familjeve huamarrëse (13 familje) kanë deklaruar se 'nuk zotërojnë asnjë pronë' (Grafik 4.2).

4.2-Pasuritë financiare të familjeve¹¹. Nga përgjigjet e dhëna lidhur me zotërimin e pasurive financiare nga familjet, rezultojnë se për periudhën e vrojtuar, 16% e totalit të kampionit (familje huamarrëse dhe johuamarrëse) dhe 25% e grupit të familjeve huamarrëse, 'nuk zotërojnë asnjë lloj pasurie financiare'. Të dyja këto pesha kanë rënë krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar dhe krahasuar me një vit më parë.

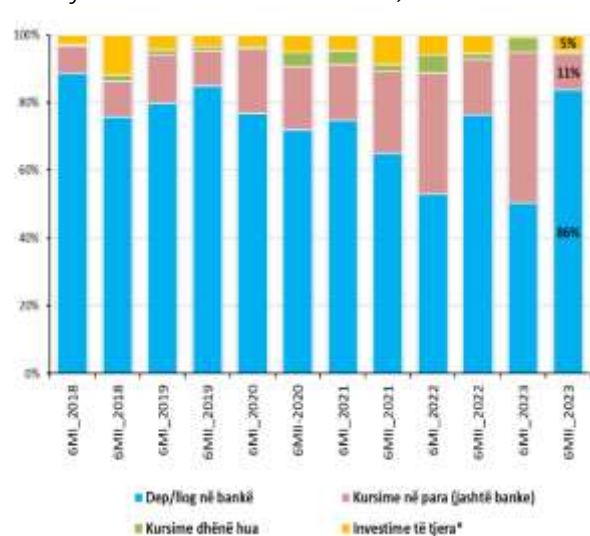
Duke analizuar vetëm pjesën e familjeve që kanë deklaruar pasuri financiare të formave të ndryshme (përfshirë rastet që 'nuk kanë asnjë lloj pasurie financiare'), rezultojnë se 'depozitat dhe/ose llogaritë bankare' vijojnë të mbeten lloji kryesor i investimit financiar, si në rastin e totalit të kampionit të familjeve (69% e rasteve të raportuara) dhe në rastin e familjeve huamarrëse (86% e rasteve të raportuara). Krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar, këto pesha janë rritur, respektivisht me 18 pp për totalin e kampionit, dhe me 36 pp në rastin e familjeve huamarrëse.

Grafik 4.3 Shpërndarja e familjeve (totali kampioni) sipas llojit të pasurisë financiare
(në % ndaj totalit të rasteve të deklaruara)

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4.4 Shpërndarja e familjeve huamarrëse sipas llojit të pasurisë financiare
(në % ndaj totalit të rasteve të deklaruara)

Përdorimi i formave të tjera të investimit, të përmbledhura në zërin 'investime të tjera'¹², ka rezultuar në rënie me 6 pp krahasuar me gjashtëmujorin e kaluar në rastin e totalit të kampionit të vrojtuar, dhe në rritje me 1 pp në rastin e grupit të familjeve huamarrëse.

¹¹ Pyetjes mbi pasuritë financiare në pronësi të familjeve të intervistuar i janë përgjigjur 1052 familje.

¹² Në zërin "Investime të tjera" përmbledhen rastet e investimeve në: bono thesari, sigurim jete, fond pensioni privat dhe aksione.